

4. Řeč + hlas + artikulace jedinců se sluchovým postižením

Kateřina Blatná (350578)

Ontogenetický vývoj řeči

přípravné stádium vývoje řeči do 1 roku

vlastní vývoj řeči od 1 roku

Vývoj řeči u dětí se SP

opožděný – u nedoslýchavých

omezený – u neslyšících

přerušovaný – při ztrátě sluchu do určitého věku

Charakter vývoje řeči se odvíjí od:

stupně a typu sluchového postižení

přítomnosti dalšího postižení

věku a dosaženého stádia řeči v době, kdy sluchové postižení vzniklo

exogenních sociálních faktorů

včasnosti diagnostiky a intervence, kvality rané a rehabilitační péče

Vývoj dítě se SP v novorozeneckém a kojeneckém věku

rozdíl mezi dítětem se SP a bez SP je v **prvním roce života nepostřehnutelný**

diagnostický moment: 6. – 8. měsíc

kritické momenty

Kritické momenty

novorozenec (kojenec) nereaguje úlekem nebo pláčem na hlasité zvuky, neprobudí se při hluku, neotáčí hlavu za zvuky, nežvatlá (popř. žvatláni je monotónní), nereaguje na výzvy („udělej paci – paci“)

batole do 2 let neobrací hlavu ve směru zavolání, nemluví stejně jako jiné děti, nezačíná s napodobováním a užíváním jednoduchých slov, nesleduje televizi s normální hlasitostí

Jiný vývoj řeči u...

děti se získanou hluchotou

děti s nedoslýchavostí

dítěte se SP neslyšících rodičů

Zvláštnosti v řeči u dětí se SP

v důsledku neexistující sluchové kontroly vlastní řeči vznikají u dětí se SP určité zvláštnosti:

chybná intenzita hlasu

výslovnost

převládá tvrdý hlasový začátek

nesprávná gramatická skladba řeči

nedostatečná slovní zásoba

těžké dešifrování informací z běžného psaného textu

narušeny jsou všechny čtyři jazykové roviny (audiogenní dyslalie a dysfonie)

Jazyk a děti

bezjazyčí

bilingvní a bikulturní

vizuálně pohybové znaky

adekvátní komunikační systém

senzitivní vývojová perioda

Rozvoj mluvené řeči u dětí se sluchovým postižením

úkolem logopedické péče je rozvoj mluvené řeči **pomocí zrakové a hmatové percepce a také sluchové percepce**

k rozvoji mluvené řeči je nutné, aby dítě aktivně využívalo **hlas** a jeho **sluch** byl **korigován** (KI, sluchadla)

cílem logopedické péče je vybudovat funkční komunikaci!!

cílem je vybudovat schopnost využívat jazyk (**ZJ nebo mluvený jazyk**)!!

Logopedická péče u jedinců se SP

SRP

SPC

klinický logoped

MŠ (logopedická, MŠ pro SP)

ZŠ pro SP (ZŠ logopedická) – speciální předměty na ZŠ:

český jazyk

logopedická péče

individuální logopedická péče (2 hodiny týdně)

disponibilní hodiny v rámci RVP (výuka ZJ, dramatická výchova, logopedická péče)

Oblasti logopedické péče

vyvození hlasu

rozvoj motorické schopnosti

navození zrakového kontaktu

nácvik reakce na zvuk (sluchová výchova, několik fází)

vyvozování hlásek

dále: slovní rozvoj slovní zásoby, gramatická stránka jazyka, pragmatika apod.

Pomůcky pro rozvoj čtení

knížky

obrázky

knihy pro neslyšící, úprava textu

komunikační deníky, komiksy

teletext a skryté titulky

textová telekomunikace

(mobilní telefon – SMS, psací telefon, fax)

Zážitkové (rodinné)deníky

podpora komunikace mezi rodinou a dítětem se SP nebo kombinovanou vadou

Co dát do deníku?

A proč?

Sluchová výchova

zvuky (slyším zvuk? stejný x jiný? co přesně to byl za zvuk?)

hudba (rytmus, tempo, výška)

hlas (intenzita, barva)

porozumění slovům, hláskám

počet slabik ve slově, délky

říkanky

sluchová paměť

porozumění frázím

rozhovor

Literatura

HOLMANOVÁ, J. *Raná péče o dítě se sluchovým postižením*. Praha: Septima, 2002.

HORÁKOVÁ, R. *Sluchové postižení: úvod do surdopedie*. 1.vyd. Praha: Portál, 2012. 159 s. ISBN 978-80-2620-084-0.

KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených*. Praha: Karolinum, 2002.

KAPALKOVÁ, S., Slančová D., Bónová I., Kesselová J., Mikulajová M.: *Hodnotenie komunikačných schopností detí v ranom veku*. Bratislava: Slovenská asociácia logopédov 2010. 110 s. ISBN 978-80-89113-83.

HORŇÁKOVÁ, K., Kapalková S., Mikulajová M.: *Jak mluvit s dětmi od narození do tří let*, Portál, Praha 2009. 167 s. ISBN 978-80-7367-612-4.

SVOBODOVÁ, K. *Logopedická péče o děti s kochleárním implantátem*. Praha: Septima, 2005. 152 s. ISBN 80-7216-214-4.